

Nr 253.

Av herr **Lövgren** i Nyborg, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om Sveriges utträde ur Nationernas förbund.

Erkännandet och förverkligandet av var folkstams rätt att bevara nationalitet och språk i fri utövning av självbestämningens rätt var ju grundtanken i president Wilsons 14 punkter, som skulle bilda grundvalen för Nationernas förbund.

För genomförande av nationalitetsprincipen och slitande av tvister, hänförande sig till folkomröstning, autonomi m. m., har framförts förslag om nationalitetsdomstolar och övervakningskommissioner, vilka ju även förutsatte en internationell samverkan för rättvisa och fred mellan folken. De nationella minoriteternas rätt och likställighet härledas ju ur autonomibegreppet, och därmed sammanhänger även rasernas rätt; intet särskilt rasmärke får inkräkta på en nations rätt. Detta är en av liberalismens största grundsatser.

För att åvägabringa en rättvis och förnuftig ordning mellan folken fordras då, att statsbegreppet ger vika för nationalitetsbegreppet eller ock att däri inrymmes fullständig politisk likställighet mellan olika nationsgrupper inom samma stat, såsom Belgien och Schweiz. De nationella gruppernas frihet är ett oavvisligt komplement till den individuella friheten. Sedan även den religiösa friheten blivit mer eller mindre allmänt erkänd, måste även nationernas frihet och rätt vinna ett lika oförbehållsamt erkännande. Likaså är det fullständiga förverkligandet av denna princip otänkbar utan verklig demokrati i staternas författningar och lagstiftning.

Därvid måste då även majoritetsprincipen, som redan modifierats genom det proportionella valsättet, modifieras jämväl i förhållande till nationalitetsrätten. Det skydd, som kräves för de nationella minoriteterna,

framhäver en annan grundsats och grundval för statsbildning, nämligen den federativa principen, vars grodd är innesluten i erkännandet av minoriteternas rätt till eget språk i undervisning och rättsskipning, i allmänhet rätt till egna kulturella institutioner; därtill kommer vikten och betydelsen av fri väg för nationaliteters framväxt.

President Wilson, upphovsmannen till Nationernas förbund, har tvivelsutan en gång accepterat dessa grundlinjer för världens nybyggnad. Därav kunde då omedelbart dragas slutsatser om annekcioners och långvariga ockupationers oförenlighet med en ny rättsordning mellan stater, mellan nationaliteter och mellan nationella majoriteter och minoriteter. Hela den konception, varpå nationsförbundet var avsett att vila, är ett klart uttryck för denna liberalpacifistiska åskådning, som fått sin korta, pregnanta formel i tesen: Intet folk kan mot sin vilja överföras från en suveränitet till en annan, en tes, vars korollarium är, att intet folk mot sin vilja kan underkastas någon inskränkning i suveräniteten över sig själv.

Hur har nu detta borgerliga rätts- och fredsstiftningsideal förverkligats i Nationernas förbund? På vilka grunder är denna som ett värn för den varaktiga freden utgivna mellanfolkliga organisation uppförd? Hur beskaffad är förbundets konstitution? Vilket vittnesbörd om dess sammansättning, anda och väsen avlägga dess hittills kända livsyttningar? Vilka resultat har det uppnått och vilka förhoppningar inger det i fråga om krigens och rustningarnes och den hemliga diplomatiens försvinnande ur de mellanfolkliga förhållandenas rättvisa och humana reglering? Besvarandet av dessa och andra frågor, som beröra folkens fredssäkerhet, deras skydd mot överfall och övergrepp, måste vara kriteriet för nyttan och värdet av medlemskap i detta förbund.

Så väl anhängare som motståndare torde först och främst kunna enas om, att Nationernas förbund, sådant det slutligen gestaltats i dess konstitution, väsentligen avviker från dess ursprungliga idé och att dess tjugusex konstitutiva paragrafer i hög grad bära prägeln av de maktfreder, varmed den i världskriget segrande parten beseglade sin militära triumf och sin absoluta disposition över länder och folk. Redan den omständigheten, att förbundsakten inrymdes i Versailles-fredstraktaten, anger det nära sambandet mellan Nationernas förbund och Ententen, som dikterat frederna, mellan Nationernas förbund som ett annex till ententemakterna och frederna som en kompromiss mellan folkrättslig ideologi, buren på läpparna, och erövrarens och brandskattningens realitet i segermakternas pauserade hand.

En undersökning av förbundsakten klargör till fullo, hurusom

Nationernas förbunds vidhäftning vid våldsfredstraktaten förryckt de med nutidens kulturmedvetande i samklang stående åskådningar, som borde ha uppburit detta skyddsverk för freden, och därmed gäckat folkens en gång så livliga förhoppningar att krigens och rustningarnas aera omsider skulle nå sin ända.

Det föresvävade sannolikt många, att Nationernas förbund skulle bildas med tillämpning av kvalitetsprincipen och ej kvantitetsprincipen, att jämlikhetens grundsats skulle undantränga maktspråket, att den jämnviktsdiplomati, som utmynnat i stormaktsförband och världskrig, skulle lämna plats för ett trygghetsorgan, vars beslut och åtgärder vore utslutande grundade på den fredliga överläggningens, på förnuftets och det ur ekonomiska och sociala synpunkter betingade fredsbehovets argument. De små folken hade ett alldeles särskilt starkt intresse av att se en sådan ordning träda i stället för antingen tvånget att sluta upp vid någon stormaktsgrupps sida eller att leva i ständigt oro för bevarande av en för kränkningar utsatt neutralitet. Deras ställning predestinerade dem till ett betydelsefullt fredselement, för vars styrka likställigheten inom ett solidaritetsförbund är en oundgänglig förutsättning.

En blick på förbundsorfattningen visar, att detta jämlikhetskrav fullständigt överkorsats i fråga om rådets sammansättning. Art. 4 ger plats för fem stormakter, allesammans s. k. segermakter, samt endast fyra andra förbundsmedlemmar, av vilka tre i första omgången utplockats bland Ententens krigsvasaller. Förbundsrådet, som bildar en kollegial, högsta verkställande myndighet, behärskas sålunda av de fem stormakter, som i våldsfrederna sammanjämkat sina intressen under inbördes hänsynstagande till varandras krav och fördelar och som i rådets sammansättning förstått att skaffa sig en ytterligare garanti för sitt genom militär övervikt uppnådda status quo. Hur föga en dylik förbundsrådets sammansättning låter sig förlika med den demokratiska princip, för vilken Ententen sade sig kämpa mot centralmakterna, tarvar ingen vidare utläggning.

Här torde då invändas, att rådets karaktär av ett stormaktskollegium kompenseras av delegeradeförsamlingens mer demokratiska, jämlikhetsprincipen tillmötesgående sammansättning. Det stadgas visserligen i art. 3 förbundsakten, att »varje medlem av förbundet kan i församlingen hava högst tre ombud, men förfogar endast över en röst». Därvid böra dock betydelsefulla faktiska förhållanden beaktas, som väsentligt inskränka likställighetsprincipens effektiva tillämpning. Det brittiska världsimperiets självstyrande dominions rycka upp vid moderlandets sida som likaberrättigade medlemmar av församlingen, och om än deras intressen och

meningar vid något tillfälle skulle divergera från moderlandets, kan man dock vara övertygad om, att det britiska världsväldet, såsom ju världskrigets historia intygar, i alla vitala fall kommer att inom församlingen framträda såsom en fast sluten enhet. Därmed skapas åt britiska synpunkter en övervikt, som en engelsk regering är mån om att bevara. Kanske vi även ha rätt att i denna omsorg om en på en frontal enighet utåt grundad övermakt se ett av motiven hos engelska regeringar att motsätta sig förlänande av *fullständig* dominion-homerule åt Irland, i det man befarar, att detta land, som i strid mot Wilsons i de 14 punkterna proklamerade grundsatser alltjämt förvägras att genom i vedertagen ordning utförd folkomröstning kungöra sin mening och vilja, till äventyrs skulle bland de övriga imperiestaterna markera en för Storbritanien besvärlig, oppositionell hållning. Redan en hänvisning härtill röjer likställighetens inom församlingen egenskap av blott och bart en formal fiktion utan något motsvarande reallt underlag.

Redan här ovan anförda frappanta drag i nationsförbundets författning peka hän på en annan svaghet och brist i denna våldsfredsherrarnas skapelse. Begreppet Nationernas förbund såsom en solidaritetskoncern för varaktig världsfred kan givetvis icke sägas vara förverkligat, förrän alla nationer, antingen de redan bildat stater eller stå i begrepp att statligt organisera sig eller ej kunna antagas av olika skäl vara ur stånd att förr eller senare samla sig i en statsordning, blivit likaberättigade medlemmar av ett sådant förbund. Den faktiska uteslutning eller det på obestämd tid stipulerade utanförhållande av vissa stater och folk, som vållar att förbundet till förfång för sin auktoritet framträder i en synnerligen defekt sammansättning, gör förbundet ännu mera värdelöst som vårdare av mänsklighetens fredsbehov. Därigenom uppdelas folken i privilegierade grupper å ena sidan och internationalrättsliga pariagrupper å andra sidan. För små och svaga nationer, hos vilka vaksamheten över självbestämmanderätten bör vara särskilt skärpt, bör detta grundfel i nationsförbundet synas så allvarligt, att de borde taga under övervägande, om ett *dylikt* förbunds vidmakthållande förtjänar stödet av deras fortsatta anslutning.

Vid förbundets stiftande eller under den diskussion, som föregick dess bildande, torde den förhärskande tanken ha varit, att förbundet skulle innebära ett steg framåt från det gamla s. k. jämviktssystemet till ett av alla stater och folk omfattat och dem alla omfattande solidaritetssystem, som naturligtvis måste utesluta de rivaliserande maktförbunden, vilkas diplomati ledde folken ut i världskrigets katastrof. Ej heller detta mål har kunnat uppnås. Fastmer har åt förbundet givits en så vag

utformning, att även inom detsamma står dörren vidöppen för bildande av nya stormaktsallianser, en fara så mycket mer sannolik och överhängande som dels ett så mäktigt statsväsen som Nordamerikas Förenta stater fortfarande vägrar att inträda i förbundet, dels sådana stora nationer som de ryska och tyska folken, vilkas återuppstigande till betydelsefulla maktfaktorer måste förutses, ännu förvägras inträde. Därigenom uppstår en spänning, som lätt kan utlösa sig i en ny gruppering av stormakter, varvid Nationernas förbund med sin ensidiga sammansättning tränges över åt ena sidan och utsätter de hittills neutrala, små staterna för mångdubbelt större konflikt- och krigsrisker än som hotade dem i deras forna neutrala ställning. Därtill kommer, att de stora maktgrupperna måste utöva en viss attraktion på de små och hmedelstora staterna, i synnerhet på de talrika, nybildade staterna, och härvid är det uppenbart, att nationsförbundet i sin nuvarande sammansättning och rättighetsutskiftning för dessa stater snarare ökar än minskar riskerna för deras indragning i konflikter och krig.

Efter två års mellantillstånd mellan krig och fred är det ententemakternas högsta råd som på sina konferenser uppdrager och bestämmer från fall till fall de stora internationella aktionslinjerna, medan nationsförbundet aldrig eller ytterst sällan synes eller höres i dessa rådslag. Förbundets råd ger närmast intrycket av ett annex av stormakternas utrikesdepartement, som man har till hands för perifera och sekundära spørsmål och uppdrag. Vid sådant förhållande redan erbjuder Nationernas förbund ännu mindre någon garanti för fredens bevarande.

Den roll, som var avsedd att tilldelas delegeradeförsamlingen (förbundsörsamlingen), nämligen att bilda en folkrepresentativ motvikt mot förbundsrådets regerings- och statsrepresentation, har vidare förminskats och försvagats ända dit hän, att denna institution snarare måste betecknas som ett maktlöst petitionsinstitut än som ett massviljans och massopinionens organ och regulator för de mellanfolkliga förbindelserna. Om förbundsrådet redan är dekapiterat i förhållande till segermakternas diplomati, så är i sin ordning delegeradeförsamlingen dekapiterad i förhållande till förbundsrådet.

En blick på några bestämmelser i förbundsakten bekräftar denna successiva utmärgling av förbundsinstitutionernas maktbefogenhet. Nr 3 tillåter församlingen att »upptaga» till behandling »varje fråga, som berör världsfreden». Men för de flesta staters vidkommande betyder denna bestämmelse en rent platonisk rättighet. Avgörandet ligger hos rådet, men de i rådet icke representerade staterna få sända ombud dit

endast då en fråga, som *direkt* berör deras intressen, där behandlas. Nu äro ju emellertid de mellanfolkliga förhållandena så komplicerade, att även frågor, som *indirekt* beröra en nations intressen, kunna bli ödesdigra för ett land. Just världskriget har härpå givit oss mångfaldiga exempel, särskilt i ofta vitt utseende blockadförvecklingar. Då sakna i sådana fall delegeraderna varje möjlighet att inför rådet kungöra sitt lands uppfattning eller öva det minsta inflytande på rådets överläggningar och beslut. Delegeradeförsamlingen är följaktligen icke något världsparlament i ett parlaments vanliga bemärkelse utan blott en stympad och förkrympt, väsentligen deliberativ korporation. Ej ens där således gives någon garanti, knappt någon möjlighet för en liten nation att vinna beaktande av sina synpunkter.

Vidare måste i regel församlingens beslut fattas enhälligt. Är det då möjligt att uppnå enhällighet i spörsmål, där grundväsentliga intressen stå på spel? Delegeradeförsamlingen har enligt art. 5 i författningen de bästa förutsättningar att även ur denna synpunkt förbliva en vanmäktig korporation, en »polsk riksdag», alldenstund en enda nations veto upphäver enhälligheten och således hindrar beslut. I vissa fall kan denna vetorätt vara till gagn för en liten nation, men å andra sidan måste den även utgöra ett hinder för en liten stat eller statsgrupp att genomdriva yrkanden och förslag. Vetoinstitutet torde för övrigt sammanhånga med den genomgående tendensen i författningen att kringskära förbundsörsamlingens möjligheter till positiv verksamhet och att inskränka densamma funktioner till en övervägande passiv eller defensiv, ehuru städse otillräcklig kontroll. I samma mån, som församlingens maskineri även härigenom blir otympligt, beredes naturligtvis det tekniskt mera lätthanterliga rådet ett oproportionerligt inflytande på ärendenas behandling och avgörande. Där har man då att räkna med tvenne eventualiteter: antingen enhälliga stormakter, mot vilka ingen appell gives, eller ock oeniga stormakter, varvid en liten stat eller statsgrupp står inför valet att antingen sätta sig mellan två stolar eller taga sin tillflykt till endera stormaktsgruppen vid risk att stöta sig med den andra koalitionen av stormakter.

I *ett* fall tarvas dock icke enhällighet. Rapport i tvist, avgiven av de i rådet företrädde förbundsmedlemmarna och majoriteten av övriga förbundsmedlemmar, är likvärdig med en av rådsmedlemmarna enhälligt antagen rapport. Där är det då tydligen rådet som dekreterar. För ändringar i förbundsakten gäller samma regel. Om någon stat icke godkänner ändringar i författningen, anses den ha utträtt ur förbundet. Så

lös är samhörigheten; en storstat kan däri se en fördel; den kan begagna ett sådant tillfälle till utträde för att få fria händer.

Nationsförbundets första, mer uppmärksammade livsyttning är nu den i slutet av år 1920 hållna delegeradekonferensen i Genève. Förhandlingarna och besluten där äga då ett stort värde, icke för ett fredstillstånds främjande och befastande, men väl för omdömet om Nationernas förbund såsom en garanti för freden.

Konferensen, vars uppgift var att föra förbundet från papperet ut i verkligheten, har förträffligt misslyckats i sina försök att existera som en faktor i internationell politik. Till stor del beror detta på hela förbundets funktionsbegränsning.

Genom ombuden vid konferensen, som känna och anse sig bundna, har icke full klarhet kunnat vinnas om församlingens första experiment att operera vid sidan av stormaktsdiplomati; vi förnimma här åter en fläkt av den diplomatiska sekretess, som bidrog till folkens överrumpling år 1914 och som blivit betecknad som en fara och förbannelse för mänskligheten. Vad som är känt och vittnat om förhandlingarna och besluten ger likväl en vägledning om räckvidden av stormakternas fredsförsäkringsanstalt. Genèvekonferensen var väsentligen en fortsättning av de betydelselösa interparlamentariska konferenserna.

Några symptom inom och utom konferensen torde särskilt böra påpekas. De amerikanska staterna intogo i allmänhet en reserverad hållning. Till ofullständigheten i förbundets omfattning sälla sig således tecken till tvekan och utbrytning. Argentina-episoden kastar ljus häröver. Efter att ha inskränkt sig till rollen av intresserad åskådare hota nu Nordamerikas Förenade stater att bilda ett konkurrensförbund, något som ytterligare understryker nationsförbundets karaktär av ett i luften hängande provisorium. De reala resultaten av förhandlingarna inskränka sig till tillsättande av några kommissioner för filantropi och kommunikationer. Värdet av den fasta internationella domstolen, som prisats såsom ett konferensens storverk, beror i sista hand på regeringarnas goda vilja att ratificera beslutet och sedan använda domstolen. Ej en enda gång har församlingen under sina överläggningar lyckats ingiva folken någon känsla av, att de vitala spörsmålets lösning tagit ett steg framåt eller att församlingen i kritiska ögonblick — ens i fast samverkan med förbundsrådet — skulle vara i stånd att avvärja krig och säkerställa fred.

Så mycket mer påfallande blir denna svaghet som stormaktsdiplo-

mati och imperialism ständigt riva upp nya tvister. Stilla havet och Östasien förvandlas till ett alltmer hotande oväderscentrum. De flesta av den främre Orientens problem stå ännu olösta. För de bestämmande klasserna och partierna i Västeuropa står Ryssland som en fientlig, oberäknelig makt. I all denna oro och mot dagshändelsernas bakgrund blir nationsförbundets betydelselöshet ännu mer uppenbar, där det nämligen icke kan bli rentav ett medel i diplomatiens hand att, genom vissa stater de facto påtvingade intervention, i en ny världskris intvinga hitills relativt lugna trakter av jorden.

Konferensens vanmakt och rentav beklämmande moderation beror ytterst på själva förbundsorfattningen, men även därpå, att Europas arbetaremassor, som burit världskrigets tunga offer, där saknade representation. Redan de första raderna i förbundsaktens ingress, där såsom förbundets uppgift betecknas »att antaga *vis*a förpliktelser att icke gripa till krig», äro så vaga, att de måste ju hindra konferensen att uppställa kravet på allmän avväpning i samband med och som en konsekvens av en principiell förklaring, som otvetydigt utdömer kriget såsom medel att lösa tvister mellan folken. Man tvangs att hålla sig inom den term i art. 8, som handlar om de nationella rustningarnes begränsning till »den lägsta grad, som är förenlig» dels med »den nationella säkerheten», dels med »internationella förpliktelsers genomdrivande genom samfällda tvångsåtgärder». Detta är i grund och botten blott en kodifiering av det tillstånd, som rådde, och av de aktioner, som inleddes vid världskrigets utbrott. Som en följsats härtill hade fogats blott några rader om kontroll över privat vapenindustri och om meddelande av upplysningar om rustningarnes höjd. I detta avseende har konferensen lyckats samla sig endast kring några uttalade önsknningar om successiv rustningsreduktion under de närmaste åren, som dock göres särskilt beroende på en stats geografiska läge. Tyvärr synes konferensen därvid icke ha beaktat, att talrika små nationer befinna sig i buffertstaters ogynnsamma läge i själva friktionslinjen mellan de stora staterna, varför de förra bli särskilt hindrade att nedbringa sina rustningars nivå.

Konferensen var vidare bunden vid art. 10 och art. 16, som förplikta förbundsmedlemmarna att medels blockad eller även militära operationer försvara den territoriella integriteten. Vidare även vid art. 12 och 15 om prövning och skiljedom vid uppkommen tvist. Samtliga dessa bestämmelser bilda ett virrigt komplex, där konferensen icke märkat bringa någon klarhet. En makt eller maktgrupp, som *vill* framprässa krig, kan skaffa sig författningens sanktion på en krigsförklaring,

blott han enligt art. 12 väntar tre månader efter det skiljedomstols utslag fallit eller rådet avgivit sitt yttrande. Det ligger därvid i öppen dag, att en dylik maktgrupp endast så mycket omsorgsfullare under denna väntetid vidtager förberedelser för det krig, som man icke vi undvika.

Konferensen kunde föga uträtta även därför, att rådets och delegeradeförsamlingens inbördes kompetens icke är klart fastställd och därför att rådet varken för sig eller i förening med församlingen besitter någon självständig makt. De armeniska, polsk-ryska och litauiska konflikternas behandling bär vittne härom. Konferensen, de små nationernas tillflykt, var ej heller i stånd att begränsa rådets myndighet. Genom sin permanentens får rådet å andra sidan ett givet övertag.

Ett rentav förkrossande exempel på en vanmakt, som gör institutionen i fråga till en fullödig humbug, erbjuder en episod under upptagningsfrågornas behandling. Enligt art. 1 i förbundets stadgar erfordras för upptagning två tredjedels majoritet. Trots att församlingen med kvalificerad majoritet beslöt att upptaga Armenien, ett land med vars lidanden stormaktsdiplomatierna så ofta spelat sina falska kort, kunde beslutet icke genomföras, därför att regeringarna i London och Paris inlade sitt veto däremot. Trots att författningens föreskrift var uppfylld, kunde konferensen ej skaffa gehör åt sin mening. Så är det å andra sidan beställt med respekten för förbundet hos de regeringar, som själva utformat dess konstitution. Upptagningen av nya stater bestämes av stormakternas pekpinne.

Fallet Armenien var lärorikt även i ett annat sammanhang. I syfte att befria Armenien bad man först stormakterna att åtaga sig detta värv. Det avslogs. Ett bifall till framställningen skulle ha betytt nya komplikationer med Turkiet och Ryssland och stört stormaktsdiplomatiens cirklar. Då vägrade därefter även de nordiska staterna att sticka näsan i getingboet, därvid sannolikt påverkade från London och Paris. I Wilnafallet åter lyckades församlingen ena sig om mobilisering av en liten interventionskår, erinrande om gossens lek med en ask tennsoldater, för att övervaka en folkomröstning. Det var konferensens nästan enda mer remarkabla kraftyttring. Wilnafallet röjer för övrigt en tendens att vid vissa övervaknings- och exekutionsåtgärder, vari stormakterna äro obenäpna att direkt engagera sig, skjuta fram mindre stater. Om då en tvist förvärras, vilket i dessa tider är tänkbart, och växer till en konflikt mellan stormaktsintressen, löpa de små staterna fara att redan i första träffen dyrt få betala sin lydlandssolidaritet med de stora. Här

må även erinras om att i förstone avslogs yrkandet om de baltiska staternas och Ukrainas upptagande i förbundet. Deras anslutning till förbundet skulle ha förpliktat till en samfällid aktion för deras territoriella integritet, som dock Sovjetryssland redan har erkänt. En sådan generell förpliktelse var Nationsförbundet d. v. s. i sista hand Ententen på grund av det osäkra tillståndet i öster och de då svävande Londonförhandlingarna med Ryssland ej villigt att åtaga sig. Åter ett vittnesbörd om att förbundsrad och delegeradeförsamling, i stället för att bilda en opartisk, självständigt dömande korporation, tvingas på grund av sitt mandats ursprung segla i de franska och engelska utrikesdepartementens kölvatten.

Ej heller på de utomeuropeiska ländernas och kolonialområdenas öden och ställning ha Nationsförbund och Genèvekonferens kunnat öva något inflytande. Alldeles som före världskriget oupptagna och koloniserade områden uppdelades mellan stormakterna i intressesfärer, ha Ententemakterna endast låtit konferensen konfirmera fördelningen av överhöghetsmandaten. Utan urskiljning eller hänsyn till dessa utomeuropeiska befolkningars ytterst skiftande nivå i fråga om civilisation och förutsättningar för att bilda egna statssamfund, utan att beakta t. ex. de fullt målmedvetna strömningar och rörelser, som i sådana gamla kultursamhällen som Indien och Egypten eftersträva oberoende och självstyrelse, har man blott fogat sig i mandatfrågornas summariska lösning. Bjärtare än kanske på någon annan punkt framträder här förbundets tvungna åsidosättande av både demokratiska principer och den *rattens* humanitet, som är någonting vida mer än filantropisk välgörenhet. Det mått och den art av humanitet, som konferensen gav rum i några resolutioner, även denna humanitet borde dock ha varit villig att i fråga om ländernas representation i rådet offra fördomarna mot färgade raser och folk. Så skedde dock icke.

Allt ger då vid handen, att hela förbundsinstitutionen baserats på en föråldrad internationell rätt, som korsas dessutom av övermäktiga stormaktsintressen. Intressekonflikter av ny art — och de ökas ständigt — torde då ej heller kunna lösas av den fasta domstolen, som står bunden av en gammal rättsuppfattning. Och när ej heller för *alla* tvister gives en obligatorisk internationell domstol, så har ej heller Genèvekonferensen hunnit stort längre än de Haaginstitut, som funnos före världskriget och som då dömdes till tystnad — ett omen även för Nationernas förbund.

På grund av sakens oerhörda vikt och betydelse må ännu en gång i samband med ett påpekande av de utgifter och kostnader, som med-

lemskap av förbundet åsamkar var stat, framhållas de risker, som en ansluten stat löper. Det är långt ifrån nog med dessa kostnader. Därtill komma även de belopp, som erfordras för ordningsåtgärders, blockaders m. m. verkställande. Om till följd av någon parts kränkning av förbundsakten blockad påbörjas, betyder det sannolikt krig, ifall det gäller en stormakt. Riskerna för de små staterna ha då ingalunda minskats, försåvitt icke förbundet förlänas en verklig materiell makt att genomdriva sina beslut, men för en sådan maktutövning, om den skall kunna betraktas som buren av alla folks rättsmedvetande och av ett från all egennyttan fritt uppsåt, fordras en fullständig omläggning av förbundets grundvalar.

En annan sak, av för arbetareklassen utomordentlig betydelse, men som vi i detta sammanhang inte gått närmare in på, är det faktum, att ifrågakvarande institution, eller i vart fall de inom densamma härskande makterna, i verkligheten visat sig tjänstgöra som ett reaktionens fasta bålverk, med sin spets direkt riktad mot allt vad revolutionär folkrörelse heter och att varje utslag av sådana rörelser från det hållet bekämpas, både öppet och förstuckt.

Just Genèvekonferensens vanmakt har fört klart under ögonen, att Nationernas förbund är ett *staternas* förbund under Ententens hägn och godtycke, *icke* ett folkens förbund. Det är fotat på olikställighetens grundval liksom fordom Heliga alliansen; det är endast rikare utstyrt än denna med pacifistiska dekorationsparagrafer, som genom att dölja förbundets verkliga karaktär närmast äro ägnade att blott i högre grad dupera folken än nämnda allians var i stånd. I stället för furstarnas allians har trätt diplomaternas, börsmagnaternas och de imperialistisk-»demokratiska» partichefernas konspiration. I funktioner, som borde utövas medels en verklig internationell jämlikhetssolidaritet, placeras förbundet ett osammanhängande konglomerat av dekretande stormakter och underdåniga lydstat. Det överkorsar demokratiens begrepp och princip i förhållandet mellan staterna och mellan folken; det är endast det ideologiska omhöljet kring en ny stormaktsimperialism, som står i begrepp att uppdelas världen i nya väpnade jämviktsförbund. Det sätter endast i ett ordnat, regelmässigt, mer effektivt system de små folkens avhängighet av maktförbunden, omintetgörande avvärningen och samtidigt utplånande den deklarerade neutraliteten, den sista terräng, dit dessa folk, som blott av en förändring av maktförhållandena *inom* samhällena, i en ny klassavskaffande samhällsordning kunna vänta en varaktig trygghet för freden, hade tagit sin tillflykt.

På ovan anförda skäl yrkar undertecknad,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t må
anhålla om prövning och utredning av frågan om
Sveriges snarast möjliga utträde ur Nationernas förbund.

Stockholm den 31 jan. 1921.

O. W. Lövgren.
